

Variatie binnen een thema

Hortensiavallei

In een groene, parkachtige tuin voegde Cor van Gelderen veel zomerkleur toe in de vorm van een grote verzameling hortensia's. Een rijke schakering soorten en cultivars wisselde hij af met groepen siergrassen die juist in de herfst en winter opvallen.

Grote aantallen narcissen zorgen voor voorjaarskleur.

TEKST EMIEL VAN DEN BERG | FOTOGRAFIE WOUTER VAN DER TOL, COR VAN GELDEREN

Cor van Gelderen van Plantentuin Esveld kreeg de vraag van mevrouw Philips uit Eindhoven, een fervent tuinierster, om te adviseren over haar grote *Rhododendron*-tuin. Cor reed de parkachtige tuin via een lange gebogen oprit binnen, eindigend bij het woonhuis. Die oprit, omringd door veel sparren, donkergroene *Rhododendron* en berken, vond hij behoorlijk monotoon. 'Mevrouw Philips, die me enthousiast en hopen op iets aardigs opwachtte, stelde ik zichtbaar teleur toen ik er als eerste uitflapte dat die oprit wel wat meer kleur kon gebruiken.' Sportief als ze is, vroeg ze, toen ze was bijgekomen van de schok of hij er iets beters voor kon bedenken. Wie plantenkenner Cor kent, weet dat zoiets niet aan dovemansoren is gericht.

COMPLEMENTAIRE PLANTEN

Bij binnenkomst was Cor tussen het vele groen een zeer lange grasbaan opgevallen. Een saaie strook waarvoor hij al meteen een hortensiavallei voor ogen had. 'De vele hier aanwezige

Rhododendron bloeien in het voorjaar; herfstkleuren zitten in de berken en enkele andere bomen. Aanvullen met hortensia's zorgt ervoor dat ook de zomer kleur krijgt, gedurende een lange periode en in een rijke schakering.' Het was logisch om een uitgebreide mix van hortensia's te gebruiken, te variëren met kleuren, bloem- en groeivormen en daarbij ook te denken aan herfstverkleuring en wintersilhouetten. Omdat Cor hortensia's vaak wel wat plumpe planten vindt, met groot blad, grote bloemen en een 'zware' habitus, besloot hij te combineren met siergrassen. 'Als je zoekt naar planten met complementaire eigenschappen uit de natuurlijke omgeving van hortensia's kom je uit bij Japanse siergrassen. Die heb ik hier toegepast.' Beide plantgroepen versterken elkaar. De sierlijke grassen staan groepsgewijs voor, tussen en achter de hortensia's. Erachter en ertussen staan diverse hoge selecties van *Miscanthus* en *Panicum*, ervoor groeien de veel lagere groenbladige *Hakonechloa macra* en roodbladige *Imperata cylindrica* 'Red Baron'. Rondom de vele grassen en hortensia's zijn nog grote aantallen narcissen in lichtgele tinten

aangeplant. ‘Omdat grassen en hortensia’s allebei traag op gang komen in het voorjaar.’ Door te kiezen voor verschillende selecties valt er tussen de zes en acht weken van die narcissen te genieten. In het dichte sparrenbos werd hier en daar nog wat weggezaagd zodat er ruimte en licht ontstond voor wat gevarieerde bodembedekking. Ook creëerde dit ruimte voor enkele *Liquidambar*, variëteiten van *Acer rubrum* en *Cercidiphyllum japonicum*, bomen geliefd om hun herfstverkleuring.

AWARD OF GARDEN MERIT

Bij het invullen van de hortensia-aanplant leunde Cor op zijn enorme kennis. Plantentuin Esveld is immers in het bezit van de Nationale Planten Collectie *Hydrangea*, bij het bedrijf zijn circa negenhonderd verschillende hortensia’s te bewonderen. Daarnaast is Cor intensief betrokken bij de *Hydrangea*-keuringen van de RHS, de Royal Horticultural Society. De keuring binnen *H. macrophylla* is inmiddels afgerond, die van *H. paniculata* – waarvan Alex Schoemaker ook de Nationale Planten Collectie bezit – staat in de startblokken.

Interessante vraag is voor welke *H. macrophylla*-cultivars Cor koos, er zijn er immers de laatste tien tot twintig jaar veel bijgekomen. Opvallend tijdens de RHS-keuring was dat alle nieuw toegekende Award of Garden Merit (AGM) naar nieuwe cultivars gingen. De cultivars die hun AGM kwijtraakten, bleken voornamelijk oude cultivars te zijn. ‘Veel nieuwkomers blijken dus echt verbeteringen. Het veredelingsprogramma bij *H. macrophylla* heeft zeker vooruitgang gebracht.’ Hij noemt de bekende MAGICAL-serie als verrassende winnaar. Deze introducties waren in eerste instantie bedoeld voor de snij en geselecteerd op hun stevige rechte stengels en mooi verouderende bloemen. ‘De keuring van de RHS heeft uitgewezen dat beide eigenschappen ook in de tuin goed tot hun recht komen.’ De onderzoeksresultaten van de RHS zijn te vinden op hun website. ‘Ook op onze website staat vermeld of een cultivar een AGM heeft ontvangen.’ Uiteraard maakte Cor in deze tuin gebruik van zowel bolvormig als plat bloeiende *H. macrophylla*, waarbij hij afwisselde met een aantal platbloeiende *H. serrata*.

Bij *H. paniculata* zit het grootste verschil in de bloempluimen die of fertiele of steriele bloemen hebben. Ook hier is het aanbod cultivars de laatste jaren behoorlijk toegenomen en de eerder genoemde RHS-keuring gaat uitwijzen welke een AGM gaan krijgen. Persoonlijk ziet Cor het liefst de meer open pluimen met fertiele bloemen. ‘Een kwestie van smaak. Praktisch gezien zijn die bloempluimen ook minder zwaar, handig bij hevige regenval. Maar ‘Limelight’ is bijvoorbeeld een goed voorbeeld van een stevige cultivar met steriele bloemen dus zwaardere pluimen.’ Hij prijst verder de vele kruisingen uit ‘Dharuma’, met ‘Early Sensation’ als goed voorbeeld. ‘Allemaal met relatief stevige stelen, vroege bloei, mooie bloemverkleuring en bescheiden hoogte.’

VERBETERDE ‘ANNABELLE’

Uiteraard groeit hier ook *H. arborescens*. ‘Die heeft echt te lijden onder imagoschade door de mateloos populaire ‘Annabelle’ met zijn grote bolvormige bloemen op te zwakke stelen. Gelukkig zijn er inmiddels verbeteringen die ik in deze tuin uiteraard heb verwerkt.’ Die verbeteringen komen uit de wilde soort en hebben ook een meer schermvormige bloeiwijze. ‘Hills of Snow’ noemt Cor uitstekend. Toch zijn er volgens hem ook goede cultivars met bolvormige bloeiwijzen van bescheiden omvang. Hij noemt

de rozerode RUBY ANNABELLE en de vergelijkbare PINK ANNABELLE.

Bij de hier gebruikte *H. quercifolia* benadrukt Cor dat iedereen ze wil vanwege de prachtige herfstverkleuring, maar dat niet elke cultivar die heeft. ‘Op internet zal je altijd de prachtige paarsrode bladverkleuring zien, maar niet elke cultivar krijgt dat in ons zeeklimaat. Van origine is het namelijk een landklimaatplant, en in dat klimaat verkleuren ze allemaal.’ In deze tuin koos Cor uiteraard de cultivars geschikt voor ons klimaat. Hij noemt ‘Ruby Slippers’ een van de mooiste. ‘Ook ‘Burgundy’ van Boomkwekerij Rein en Mark Bulk is prima.’

Tussen bovenstaand hortensiegeweld groeien, in de beschaduwde delen van de tuin, ook nog enkele van Cor’s favorieten: *H. aspera* en *H. villosa*. ‘Ze lijken op elkaar, het zijn beide natuurlijk ogende bosrandplanten met decoratief behaard blad en bloemen in grote schermvormige tuilen. Met name *H. aspera* kent een aantal mooi cultivars.’ *H. villosa* vindt Cor de mooiste. ‘Mag een tuin zonder *H. villosa* wel de naam tuin dragen...?’ Een tuin gevuld met zoveel verschillende hortensia’s vraagt uiteraard onderhoud van iemand die de verschillen kent. ‘De tuinman die het onderhoud hier doet, weet hoe te snoeien. En om konijnen en reeënvratt te voorkomen, is het siertuingedeelte geheel omgeven met een hekwerk.’

DE BLOEIMEESTERS

Tot slot komt het samenwerkingsverband van De Bloeimeesters ter sprake. Cor is een van de participanten, net als Iverna Zaalberg die we in het vorige nummer van De Tuin in vier seizoenen aan het woord lieten. Cor: ‘Wat de leden gemeen hebben, is dat we de juiste beplanting op de juiste plek centraal stellen. Het zijn altijd de omstandigheden die dicteren, denk aan grondsoort, licht-schaduw, droog-nat. Daar moet je de plantkeuze op aanpassen. Dat geldt zowel in een stadspark als in een kleine voortuin.’ Hij noemt als leidraad de twee uiterst informatieve boeken van de bekende Engelse tuinvrouw Beth Chatto: *De droge tuin* en *De vochtige tuin*. ‘Je hier aan houden, is de basis voor een onderhoudsvriendelijke tuin met een rijk beeld.’ Volgens hem gaat bovenstaande nog al te vaak fout. ‘Niet iedere ontwerper heeft zijn of haar plantenkennis op orde en dan kun je toch nooit iets goeds maken? Een *Rhododendron*-wand met lavendel ervoor, dat gaat nooit functioneren.’

Waar Cor zo blij van wordt met De Bloeimeesters is het oppakken van grote projecten met gelijkgestemden. Alle deelnemers hebben hun eigen specialismes zodat ze elkaar goed aanvullen. ‘Wat ik ook zo leuk vind, is dat de andere bloeimeesters wat jonger zijn dan ik. Ik profiteer van hun vaak iets andere aanpak, iets andere visie. Dat is inspirerend.’ 🌱

Informatie

Plantentuin Esveld
Rijneveld 72
2771 XS Boskoop
www.esveld.nl

De Bloeimeesters
www.debloeimeesters.nl

